

Usnesení

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Michal Mazanec a soudci JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Karel Podolka, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žiškova o návrhu Okresního soudu v Hodoníně na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi tímto soudem a Nejvyšším správním soudem, za účasti žalobkyně M. J., zastoupené Ing. Lubomírem Moravanským, bytem Kyjov, Komenského 552, a žalovaného Ministerstva zemědělství – Ústředního pozemkového úřadu, se sídlem Praha 1, Těšnov 17, o schválení návrhu komplexní pozemkové úpravy, ve věci vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 13 C 711/2003,

t a k t o :

- I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Ústředního pozemkového úřadu, ze dne 16. 9. 2002, čj. 21668/2002/H-5010, o schválení návrhu komplexní pozemkové úpravy, je soud ve správním soudnictví.
- II. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2003, čj. 6 A 185/2002-11, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním ze dne 5. 4. 2007 se Okresní soud v Hodoníně jako navrhovatel domáhal u zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, aby tento senát rozhodl spor o pravomoc, vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a Nejvyšším správním soudem ve věci vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 13 C 711/2003.

Ze soudního spisu vyplynulo, že Okresní pozemkový úřad v Hodoníně schválil rozhodnutím ze dne 3. 4. 2002 návrh komplexní pozemkové úpravy a žalovaný v odvolacím řízení toto rozhodnutí potvrdil. Žalobu žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného odmítl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 25. 2. 2003, čj. 6 A 185/2002-11 (podle jeho tehdejšího názoru se totiž jednalo o věc soukromoprávní), a současně žalobkyni poučil o možnosti obrátit se na civilní soud. Žalobkyně této možnosti využila a podala žalobu u Okresního soudu v Hodoníně; ani tento soud však její žalobu věcně neprojednal a dne 12. 7. 2005 ji usnesením odmítl pro opožděnost. Žalobkyně toto usnesení napadla odvoláním u Krajského soudu v Brně, který poté, co byl usnesením ze dne 8. 1. 2007, čj. Konf 20/2006-5, jako předčasný odmítnut jeho návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu podaný v rámci odvolacího řízení, o odvolání rozhodl tak, že usnesení Okresního soudu v Hodoníně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, přičemž zavázal Okresní soud v

Hodoníně k podání návrhu na řešení kompetenčního sporu, neboť sporná věc je povahy veřejnoprávní.

Okresní soud v Hodoníně nato podal v úvodu označený návrh, v němž popřel svou pravomoc ve věci rozhodnout. Tvrdil, že rozhodování o pozemkových úpravách má veřejnoprávní charakter, a proto by o žalobě proti rozhodnutí žalovaného mělo být rozhodováno ve správním soudnictví. Odkázal přitom na usnesení zvláštního senátu ze dne 28. 12. 2004, čj. Konf 120/2003, uveřejněné pod č. 508/2005 Sb. NSS.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Součástí reformy správního soudnictví, účinné od 1. 1. 2003, bylo také obnovení obecného principu, kdy všude tam, kde zákon svěří správnímu orgánu rozhodování ve věcech soukromého práva, může se ten, kdo s takovým rozhodnutím není spokojen, obrátit na soud rozhodující ve věcech občanskoprávních, který bude rozhodovat v kontradiktorním sporu o věci samé (§ 244 a násl. o. s. ř.). Naopak rozhodoval-li správní orgán věc veřejného práva, náleží přezkoumání zákonnosti takového rozhodnutí soudům ve správním soudnictví v řízení podle soudního řádu správního. Podrobný výklad k otázce rozhraničení působnosti soudů správních a soudů rozhodujících v občanskoprávním řízení a k otázce právního dualismu zvláštní senát zaujal například v usnesení ze dne 6. 1. 2004, čj. Konf 93/2003-5 (publikováno pod č. 276/2004 Sb. NSS). V těchto obecných otázkách zvláštní senát pro stručnost odkazuje na uvedené usnesení. K vlastnímu přezkoumání charakteru rozhodnutí o schválení návrhu jednoduché pozemkové úpravy pak lze uvést následující:

K posouzení soukromoprávního či veřejnoprávního charakteru dotyčného správního rozhodnutí o přechodu vlastnických práv se nabízejí různé cesty. Především použití teorie zájmové, teorie mocenské, teorie organické či metody právního regulování. Žádná z nich však není natolik spolehlivá, aby dokázala poskytnout odpověď na položenou otázku v každém konkrétním případě a většinou přichází v úvahu použití jen některé, vždy se zřetelem na konkrétní okolnosti dotyčného právního vztahu.

V daném případě se především nabízí použití zájmové teorie. Její podstata spočívá v tom, že veřejné právo chrání zájmy veřejné, zatímco soukromé právo zájmy soukromé, přičemž veřejným zájmům se přikládá vyšší hodnota (větší „právní cennost“) než zájmům soukromým (srov. Hoetzel. J.: Dualismus právní, in: Slovník veřejného práva československého, svazek I. s. 493 a násl.). Účel pozemkových úprav je vymezen přímo v zákoně, konkrétně v § 2 zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů: *„Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, sceluje se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily*

podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování.“ Veřejný zájem na provedení pozemkových úprav (v případě potřeby) je tedy jasně vyjádřen již v tomto zákonném ustanovení.

Je jistě třeba vypořádat se s tím, že správní orgán v tomto případě autoritativně zasahuje do vlastnických práv; to ale samo o sobě ještě není určující. Vlastním předmětem řízení před soudem není obvyklý spor o vlastnické právo mezi osobami sobě na roveň postavenými o to, komu vlastnictví náleží; takový spor by zajisté náležel do pravomoci soudů civilních. Předmětem řízení v posuzované věci je ale přezkum vrchnostenského rozhodnutí o jiné úpravě vlastnických práv; takový spor nevedou vlastníci mezi sebou, ale brojí proti zákonnosti rozhodnutí správního orgánu, které bylo vydáno v zájmu jednoznačně veřejném. Soud tu má podrobit svému přezkumu rozhodnutí státu (orgánu státní správy) o založení, byť i zčásti nových a od dosavadního stavu odlišných práv u osob státní moci shodně podrobených. Právě tato povaha věci, a nikoliv vlastnické právo samotné a jeho soukromoprávní charakter, je určující pro stanovení, zda věc náleží do pravomoci soudů v řízení věcech občanskoprávních anebo soudů ve věcech správního soudnictví.

Ze všech těchto důvodů zvláštní senát přisvědčil názoru Okresního soudu v Hodoníně, a vyslovil podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Ústředního pozemkového úřadu, o schválení návrhu komplexní pozemkové úpravy, náleží soudu ve správním soudnictví. V důsledku toho pak zvláštní senát podle § 5 odst. 3 téhož zákona dále zrušil ve výroku označené usnesení Nejvyššího správního soudu, jímž byla pravomoc tohoto soudu ve správním soudnictví popřena, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté. Je možno dodat, že ke shodným závěrům dospěl zvláštní senát již v minulosti, např. v usnesení 28. 12. 2004, čj. Konf 120/2003, uveřejněné pod č. 508/2005 Sb. NSS., na které okresní soud odkazuje ve svém návrhu.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány i soudy. Dále tedy bude Nejvyšší správní soud pokračovat v původním řízení o podaném opravném prostředku (žalobě).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. května 2007

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu